

بسمه تعالی

شناسایی و معرفی ۱۰ کتاب داستان رده سنی الف، برای پرورش خلاقیت در کودکان
کاری از دانشجویان علوم تربیتی دانشگاه قم با راهنمایی آقای دکتر مصدق (هیئت علمی گروه علوم
تربیتی)

همه انسان‌ها توانایی ابداع تفکر خلاق را دارند و بدون محدودیت می‌توانند دست به خلاقیت بزنند تفکر خلاق پایان ناپذیر است، زیرا انسان‌ها برای بقای خود نیاز به پذیرش شرایط و افزایش خلاقیت مطابق با تغییرات دارند، بنابراین تفکر خلاق فقط ابزاری برای تسهیل کردن کارهای انسان نیست بلکه ضرورتی برای ادامه زندگی انسان‌ها است (طاهریان و همکاران، ۱۳۹۷). داشتن مهارت تفکر خلاق در طول زندگی به غنای زندگی افراد کمک می‌کند چرا که با استفاده از خلاقیت می‌توان چالش و هیجان بیشتری را به زندگی وارد کرد افراد خلاق به میزان بیشتری آرزوهای خود را دنبال کرده و احساس ماجراجویی و لذت بیشتری را نیز تجربه می‌کنند (حجتی و همکاران، ۱۴۰۰). کودکان خلاق به دنیا می‌آیند ولی به گفته تورنس (۱۹۶۲) خلاقیت بسیاری از آنان در حدود ده سالگی افت می‌کند. در ریشه یابی علل در محیط‌های آموزشی غیررسمی و رسمی، بی‌توجهی به آموزش و پرورش پویا و خلاق بویژه در سنین پیش دبستانی و دبستانی به عنوان عاملی اساسی مطرح است.

آنچه نقش داستان را به منزله ابزار آموزشی بارز میکند، این است که داستان‌ها با بهره‌گیری از ساختار منسجم به شرح واقعه یا مجموعه‌ای از وقایع تخیلی می‌پردازند و موجب رشد شخصیت‌ها، انگیزه‌ها، و آهنگ داستان می‌شوند و تجربه‌ای را با خواننده به اشتراک می‌گذارند (فیشر، ۲۰۰۳). فطرت پاک کودکان موجب می‌شود که با شور و شوق زیادی به قصه‌ها گوش دهند و قصه‌گویی مثل یک جریان هوای صاف و تمیز با رخنه به تار و پود، روح آنها را موجب می‌شود. در واقع قصه‌ها با دعوت به خیر و خوبی، رفتارهای جامعه‌پسند را در کودکان تقویت می‌کند و بدین گونه با کنترل هیجان‌های کودکان و رفتارهای سازگارانه و خوب را در آنها پرورش می‌دهد (سلیمانی، ۱۳۸۵). خواندن کتاب داستان برای کودکان فواید بسیاری را در خود گنجانده است. اساساً، در غالب یک قصه موارد زیادی به کودک آموزش داده می‌شود.

در این راستا، گروهی از دانشجویان علوم تربیتی دانشگاه قم با راهنمایی استادشان، به ارزیابی و معرفی کتاب داستان‌های مناسب به جهت تقویت تفکر خلاق در کودکان و خردسالان پرداختند که برخی از کتابهای ارزیابی شده و معرفی شده به شرح زیر می‌باشد:

۱. کتاب: بیا توی تنگ

سال چاپ: ۱۳۹۵

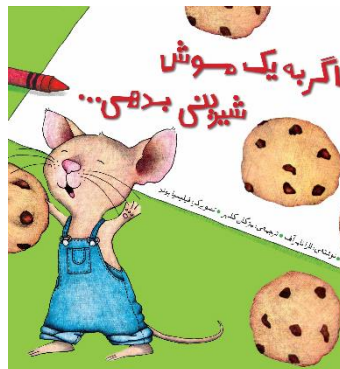
ناشر: پیدایش

مؤلف: سرور کتبی

داستان‌های تخیلی به پرورش قدرت خلاقیت در کودکان کمک می‌کنند. کتاب حاضر داستانی است دربارهٔ یک تنگ ماهی که خالی مانده است و کودک باید با تخیل خود آن را پر کند. ماهی، قورباغه، آقا فیله و زرافه قبول نمی‌کنند توی تنگ باشند، تا اینکه در نهایت یک برگ به داخل تنگ می‌افتد. در این کتاب، کودک باید هم متن را بخواند و هم تصویرها را ببیند و دنبال کند تا قصه را بفهمد و به پایان برساند.

۲. کتاب: اگر به یک موش شیرینی بدهی...

نیازهای موجودات زنده تمامی ندارند. حیوانات هم موجودات زنده‌ای هستند که برای زندگی کردن باید نیازهایشان برآورده شوند. در این کتاب، در قالب قصه‌ای درباره موش، با انواع نیازهای کودک آشنا می‌شویم؛ برای مثال هر کودکی جای خواب می‌خواهد، دلش می‌خواهد نقاشی بکشد، باید برایش کتاب بخوانی، تشنه‌اش می‌شود و نوشیدنی می‌خواهد و بعد از همه این‌ها دوباره برمی‌گردد سر خانه اول. دوباره همان نیازها تکرار می‌شود. اگر همه این‌ها را هم برای موش قصه ما فراهم کنید، او بیشتر می‌خواهد و نیازهایش تمام نمی‌شوند. به نظر شما می‌توان همه نیازهای موش‌ها را برآورده کرد؟

سال چاپ: ۱۳۹۳

ناشر: سیمای شرق

مؤلف: نامرآف، لارا

مترجم یا مترجمان: مژگان کلهر

۳. کتاب: لوییز دانا در مدرسه

کتاب حاضر در قالب داستانی که شخصیت اصلی آن یک مرغ مزرعه است، می‌کوشد مهارت تفکر خلاق را پرورش دهد. مرغی که مدرسه را نمی‌شناسد، هر چه را در آن می‌بیند، در تصور خود، با آنچه می‌شناسد، شبیه‌سازی می‌کند. مخاطب در ضمن خواندن داستان، با فضای کلی مدرسه آشنا می‌شود و شوق رفتن به آن‌جا را پیدا می‌کند.

سال چاپ: ۱۳۹۵

ناشر: هنر آبی

مؤلف: اشتویکه ، ژانت مورگان

مترجم یا مترجمان: فرشته شیرآقایی

۴. کتاب: شال من کو؟

در این کتاب، در جریان داستانی تخیلی، باد شال گردن کودکی را می برد. کودک به دنبال گمشده خویش، تخیلات زیادی را از سر می گذراند. در نهایت نیز تخیلات خویش را نقاشی می کند و از آنها لذت می برد.

سال چاپ: ۱۳۹۵

ناشر: هنر آبی

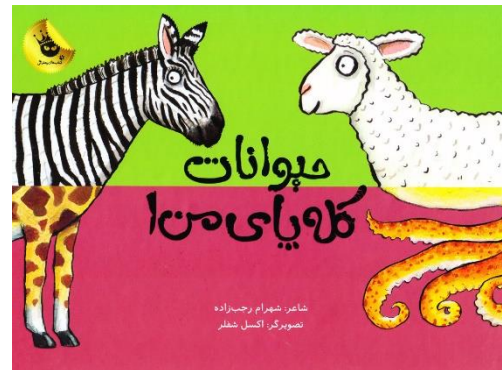
مؤلف: وتسل، یوتا

مترجم یا مترجمان: فرشته شیرآقایی

۵. معرفی کتاب: حیوانات کله پای من

این کتاب به کودکان کمک می کند تا با بعضی از حیوانات آشنا شوند. شکل کتاب به گونه ای است که هر حیوان در هر صفحه به دو قسمت تقسیم شده است و کودکان با ورق زدن هر بخش نیمه های بالایی و پایینی حیوانات مختلف را ترکیب می کنند و حیوان جدیدی به وجود می آورند. همچنین می توانند نام های

تازه برای هر کدام بگذارند.

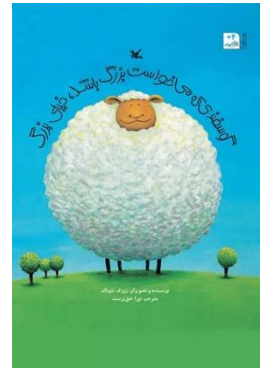
سال چاپ: ۱۳۹۷

ناشر: زعفران

مؤلف: رجب زاده، شهرام

۶. کتاب: گوسفندی که میخواست بزرگ باشد، خیلی بزرگ

کتاب حاضر ماجرای گوسفندی است که از وضعیت فعلی خود راضی نیست و به همین خاطر می‌کوشد با خوردن غذای بیشتر بزرگ‌تر شود و تغییر کند. اما این بزرگ‌تر شدن غیرقابل کنترل می‌شود و گوسفند به جایی می‌رسد که دیگر هیچ دوست و همراهی ندارد. اما گوسفند قصه ما چه باید انجام دهد تا مشکلش برطرف شود؟

سال چاپ: ۱۳۹۸

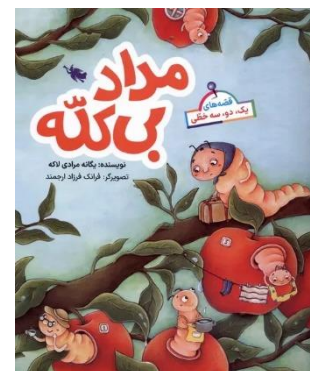
ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

مؤلف: تئوبالد، ژوزف

مترجم یا مترجمان: نورا حق پرست

۷. کتاب: مداد بی کله

این کتاب مجموعه‌ای از داستان‌های دو-سه خطی تخیلی و فانتزی را با زبانی کودکانه بازگو می‌کند. شخصیت‌های این قصه‌ها اشیاء یا حیوانات هستند. مثلاً ماجرای حلزون کوچولویی که سرسره را با خانه حلزون غول‌پیکر اشتباه می‌گیرد و توی آن می‌افتد. این کتاب به کودک کمک می‌کند تا قدرت تخیل قوی‌تری داشته باشد و به پدیده‌ها خلاقانه بنگرد.

۸. کتاب: گوسفندی که میخواست بزرگ باشد، خیلی بزرگ

داستان‌های تخیلی قدرت خلاقیت کودکان را رشد می‌دهند و در عین حال سرگرم کننده و جذاب‌اند. کتاب حاضر ماجرای گوسفندی است که از وضعیت فعلی خود راضی نیست و به همین خاطر می‌کوشد با خوردن غذای بیشتر بزرگ‌تر شود و تغییر کند. اما این بزرگ‌تر شدن غیرقابل کنترل می‌شود و گوسفند به جایی می‌رسد که دیگر هیچ دوست و همراهی ندارد. در نهایت، در اثر یک اتفاق، به وضعیت قبلی خود بازمی‌گردد و دیگر ناراضی نیست.

سال چاپ: ۱۳۹۸

ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

مؤلف: تئوبالد، ژوزف

مترجم یا مترجمان: نورا حق‌پرست

۹. کتاب: توی جعبه چیه؟

یکی از کتابهای مجموعه ماجراهای میمون و کیک میمون و کیک دو دوست بامزه هستند. بعضی وقتها با همدیگر موافقت میکنند. بعضی وقتها نه. اما همیشه دوستهای خوبی برای هم هستند. کتاب «توی جعبه چیه؟» از مجموعه «ماجراهای میمون و کیک» است. آنها یک جعبه جادویی پیدا می کنند که وقتی درش بسته است یک بچه گربه درونش است. اما چه طوری؟ ... در این داستان کودک با مفهوم درک چیزهایی که نمی بینیم آشنا می شود.

نام مجموعه:

ماجراهای میمون و کیک

سال چاپ: ۱۴۰۱

ناشر: مه‌رسا مهر و ماه نو

مؤلف: دیوال‌ت، درو

مترجم یا مترجمان:

سمیه حیدری

۱۰. کتاب بساز و بتاز

این کتاب درباره‌ی دو دانش‌آموزی است که با کمک به یکدیگر در یک کار گروهی در مدرسه، دست به ابتکار می‌زنند و مبتکر می‌شوند. یکی از آن‌ها ابزار مکانیکی ساخت ماشین را می‌شناسد و دیگری با به پرواز درآوردن خیال، طرحی نو می‌دهد. آن‌ها ماشین جدیدی می‌سازند.

نویسنده و تصویرگر: پیتراچ. رینولدز

مترجم: پریسا هاشمی طاهری

ناشر: پرتقال ، ۴۴ صفحه

برنده جایزه لاک پشت پرنده